

**[„A AȘTEPTA SĂ CULEGI... „] –
de Mihai Eminescu [16 aprilie
1881]**

Fotografie de arhiva. Mihai Eminescu de Nestor Heck – 1884. Basarabia-Bucovina.Info

A aștepta să culegi altceva dintr-un pământ decât ceea ce a fost semănat în el ar fi o copilărie. Ni se vorbește de o eră nouă, ni se vorbește mai cu seamă de o epocă a neatârării depline ca rezultat al politicii exterioare, de disparițiunea vechilor deosebiri de clasă, de dezrobirea țaranului ș.a. ca rezultat al politicii dinlăuntru, și aceste mari schimbări se susține că s-ar fi făcut în adevăr, că s-ar fi împlântat oarecum aceste rădăcini în pământul dreptului public român, că trăim într-o lume hotărâtor nouă, într-o eră liberală. Noi aflăm din contra că, orice săpătură am face, dăm de aceleași rădăcini vechi cari formau corupțiunea în trecut și că, asemenea cuvintelor din dicționarul nostru modern, multe nume s-au schimbat, esența însă a rămas aceeași.

Se știe de ex. că în trecut, deci în veacul al optsprezecelea și într-o parte a veacului al șaptesprezecelea, arareori înainte, domnia, adică stăpânirea Țării Românești, se cumpăra prin peșcheșuri plătite turcilor sau prin augmentarea tributului. Astăzi stăpânirea constituțională nu mai e în chestie, dar cea reală este reprezentată prin ministeriu. Azi nu se mai dau peșcheșuri se va zice; nu mai plătim tribut. Ce puțin cunoscător de esența lucrurilor ar fi cel ce ar susține-o asta! Dar ce era peșcheșul pe lângă răscumpărare, dar ce era tributul pe lângă enorma anuitate plătită pentru concesia Stroussberg? Tributul se plătește și azi; el e cu mult mai oneros decât în trecut, numai se plătește unei puteri mult mai mari decum era turcul.

Cât despre starea dinlăuntru, toată lumea știe că organizarea actuală a muncii agricole e o formă mult mai oneroasă și mai vexatoare a clăcii vechi, mai ales în Moldova, dar și în mare parte a Țării Românești. Cu toată egalitatea, biciul subprefectului joacă și azi pe spetele țaranului ca-n vremea Regulamentului.

Astfel, oricari ar fi formele în cari se îmbrăca viața publică și orice numiri s-ar da acelor forme, substratul lor organic este același ca și în trecut. A-l boteza din nou pe un om nu

va să zică a-l schimba; a pune numele de regim democratic unei oligarhii vechi nu va să zică a schimba starea de lucruri. Singura schimbare, nu de esență, o aflăm numai în înmulțirea oligarhilor și în înrăutățirea lor. Deja Regulamentul Organic a făcut din ciocoi vechilor boieri o pătură nouă de oligarhi, Constituția a făcut din progenitura foarte numeroasă a acestora o pătură oligarhică și mai mare. Pentru acești oameni există statul român. Ei îl stăpânesc și-l exploatează; despre o ridicare a stării de cultură a poporului, despre îmbunătățirea existenței lui morale ori materiale nu e nici vorba. Casa țăranului e durată astăzi ca acum 500 de ani, plugul lui e același ca sub Mircea Vodă, pe când plugăria era o ocupație secundară și păstoria cea dendâi. Iar deosebiri, câte sunt, sunt toate în rău. Pe lângă sărăcire se adaugă o degenerare din ce în ce mai simțită a rasei și mână 'n mână cu aceasta merge creșterea mortalității și scăderea nașterilor.

Revoluția socială inaugurată la 1848 s-a petrecut în lăuntru și în folosul claselor dirigente ale societății noastre americane. Nu emanciparea poporului se cerea de către patrioți, ci egalitatea lui Carada și Cariagdi cu boierii mari ai țării; nu condiții de înaintare a poporului a voit cineva, ci dreptul cenușerului de visterie de-a ajunge ministru. La o organizare sănătoasă a nației n-a gândit nimenea și, când vedem cu ce elemente avem a face, putem zice că nici nu se va gândi nimenea.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 ianuarie – 31 decembrie 1881

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XII

Mihai-Eminescu.Ro